SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL 2. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 5, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го СІЧНЯ 1989 Ч. 2. РІК XCVI.

1 РІК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Мова — це душа народу, вона відображає пройдений історичний шлях нації і рівень її культурного розвитку, як також національної свідомости. Мова — це свідоцтво культури того народу й тому ніхто не повинен бути байдужим до своєї мови. Байдужість до мови можна пояснити байдужістю до минулого, сучасного й майбутнього свого народу. Саме тому Москва на протязі трьох століть намагалася асимілювати українців і зробити з них — за царів — "руский народ", а за советської влади — спільний "советскій народ" з російською мовою.

На протязі московського панування в Україні уряд не шкодував ніяких засобів щоб зупинити розвиток української мови, щоб не допустити її до загального публічного вжитку. За царів заперечували право на існування української мови, забороною або величезними обмеженнями українського друкованого слова; за советських часів українська мова не заперечується, але переслідують не тільки її знавців і дослідників, а й пересічних громадян і підступними заходами намагаються розкласти її з середини шляхом систематичного обмосковлення підручників і словників української мови. В парі з тим не допускається друкованого українського слова до широких мас українського населення в Україні, а зокрема на українських етнографічних теренах, які не включено в межі

(Закінчення на стор. 3)

НЕ ХОЧУТЬ ПРИЗНАТИСЬ ДО НЕПРАВИЛЬНОЇ ДІЯГНОЗИ

Ню Йорк (ЗП УГС). — Відтоді, як зловживання советською психіятрією перестали бути забороненою темою, центральна преса присвятила цій потворній ознаці „розвинутого соціялізму" ряд документальних матеріялів, а міністерство охорони здоров'я пообіцяло навести лад у господарстві, де справжніми господарями були люди у військових погонах. Проте від обіцянки до дійсности ще далеко.

До пресслужби Української Гельсінкської Спілки звернувся безробітний Віктор Федорчук, який втратив будь-яку надію на екасування неправильно встановленої йому діягнози і змушений шукати допомоги за межами своєї держави отакою заявою:

„До Міжнародної асоціяції психіятрів

У 1974 році я, Федорчук Віктор Олексійович, у віці 15 років зазнав депресивного стану на ґрунті нещасливого першого кохання. Це виявилося у тимчасовій втраті інтересу до навколишнього, залишенні школи та спортової секції.

Моїй матері порадили звернутися до психіятра, і за його направленням мене обстежували в лікарні No21 ім. Павлова і визначили мені діягнозу — шизофренія. Як мені відомо, таку діягнозу можна встановлювати тільки після двох стаціонарних обстежень. Ми з матір'ю дізнилися про цю діягнозу лише через два роки, коли у військоматі мені видали військовий квиток із записом про непридатність до військової служби по статті 4, яка означає захврювання на шизофренію.

Оскільки при працевлаштуванні чи вступі до інституту вимагається пред'явити військовий квиток, то я фактично був позбавлений можливости вибрати фах і місце праці. Відчувши це катастрофічне становище, у 1978 році, я попросився на повторне обстеження, в наслідок якого діягнозу шизофренія було визнано помилковим. Але... замість нього мені записали інший: шизоїдна психопатія. До комісії переобстеження входив той самий Воронков Г.Л., який встановив мені першу діязногу у 1974 році і, зрозуміла річ, був зацікавлений у тому, щоб не зафіксувалася його помилка.

Одинадцять років я перебував на спостереженні психіятрів міжрайонного психоневрологічного диспансеру, і за цей час жодних психічних відхилень у мене не було виявлено. На моє прохання знову було проведено переобстеження, і я отримав нарешті виписку з історії хвороби від 30-го грудня 1985 року, підписану лікарською комісією, де чітко констатовано: 'Психічно зроровий. Діягноза психопатія виявилася помилкозою'. Та змінити запис у військовому квитку (стаття 7Б) органи міністерства оборони відмовляються — за їхніми циркулярами діягноза „шизоїдна психопатія" перегляду не підлягає. Мої звертання до прокуратури та міністерства охорони здоров'я нічого не дали, і таким чином військовий квиток став для мене вовчим квитком: куди б не намагався я влаштуватися до праці, скрізь від мене сахаються, як від божевільного. Вже п'ять років я не маю місця праці.

Прошу вашої допомоги.

22-го грудня 1988 року. Київ — 126, вул. Затонського, 18, кв. 6".

Подаючи заяву В. Федорчука, слід ствердити, що його життєва ситуація не найтяжча: є ще люди, які з неправильними діягнозами перебувають в ув'язненні на примусовому лікуванні. Але подібних випадків, коли люди із затаврованими документами стають вигнанцями у власній країні є чимало.

Говорять про провокацію КҐБ у Вірменії

Москва. — Як повідомляє московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер, 28-го грудня в єреванській газеті „Коммуніст" (орган ЦК вірменської компартії) була поміщена фотографія написаного від руки ультиматуму, авторами якого ніби є члени так званого Карабахського комітету.

Фотографія супроводжується текстом такого змісту: „Ми вимагаємо негайного звільнення керівників Карабахського комітету і всіх інших осіб, заарештованих з політичних мотивів останнім часом. Ми даємо вам на роздуми 24 години. На випадок відмови ми застосуємо тактику масового терору. Ми не хочемо встановлювати конкретно часу чи місця проведення акції. У нашому розпорядженні є ракети 'Стінгер', які ми дістали від друзів".

У статті, що супроводжує текст ультиматуму, міститься пряме покликання на слова, ніби сказані одним з членів виконкому Карабахського комітету Ашотом Манухаряном, який „обіцяв перетворити Вірменію в другий Афганістан".

Газета „Коммуніст" наводить уривки з повідомлень радіо Канади і Західньої Німеччини, в яких наводяться слова Манухаряна про те, що, „на випадок, якщо уряд не піде на переговори з Карабахським комітетом, молодь по всій Вірменії нанесе удари, використовуючи ґранати і вогнестрільну зброю".

Більшість вірменських правозахисників переконані, що лист зфабрикований у КҐБ для виправдання репресій щодо націоналістичного руху у Вірменії.

„Вся Вірменія вважає, що це (публікація листа) нагла брехня, — заявив правозахисник, літературний критик Рафаель Попоян. — Насилля суперечить принципам Карабахського комітету".

Виступаючи у Москві на пресовій конференції, редактор неофіційного журналу „Гласность" Сергей Ґріґорянц заявив, що сама граматична і стилістична побудова листа свідчить про те, що його писав не вірменин, а росіянин. За словами Ґріґорянца, ще півроку тому, коли всі члени Карабахського комітету були на свободі, деякі працівники КҐБ повідомили Манухаряна про існування погрозливих листів.

ДЖ. ШУЛЦ ПІДТРИМУЄ ІДЕЮ ВІДБУТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ В МОСКВІ

Вашінгтон. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джордж Шулц, вказуючи на поправу ситуації на відтинку прав людини в Советському Союзі, підтримав советську ідею скликання конференції в 1991 році у справах прав людини у світі, яка тим разом повинна відбутися в Москві, столиці країни, яка найбільше порушує права людини і яка спричинилась до масового винищування поневолених нею народів від Леніна починаючи і на теперішньому керівникові Міхаілові Ґорбачову кінчаючи.

Дж. Шулц запропонував Адміністрації президента Роналда Регена і новообраному президентові Джорджові Бушові, щоб вони погодились на відбуття такої конференції в Москві, бо це, мовляв, допоможе не тільки справі дальшої співпраці між Америкою і СССР, але полегшить долю багатьох досі переслідуваних і ув'язнених осіб й тих, які бажають покинути Советський Союз і виїхати до західніх демократичних країн.

Поінформовані особи у Вашінгтоні кажуть, що президент Р. Реґен і новообраний президент Дж. Буш, який прийде до влади у Білому Домі після церемонії заприсяження 20-го січня цього року, дадуть свою згоду і формальне повідомлення буде проголошене ще цього тижня. Близькі співробітники президента Р. Реґена заявили, що Білий Дім веде тепер консультаційні розмови в цій справі зі своїми альянтами, зокрема европейськими країнами, членами НАТО і Европейської економічної спільноти. Вашінгтон, кажуть аналітики, пов'язав справу відбуття конференції в Москві у справі прав людини з роззброєнневою конференцією у Відні. Представники Адміністрації заявили, що справа роззброєння і безпека Европи мусить бути полагодженою ще перед плянованою конференцією в Москві. Якщо цього не станеться, то ЗСА можуть відтягнути свою підтримку конференції в Москві.

В кожному разі пропозицію Дж. Шулца прийняли з передумовою, а деталі будуть полагоджені дипломатичним шляхом між Вашінгтоном і Москвою. У зв'язку з цим державний секретар особисто поїде до Відня на закінчення конференції, запляновані на 17-19-го січня ц.р., якраз день перед заприсяженням нового Президента ЗСА.

Очевидно, конференція в Москві у справах прав людини у світі буде великим особистим здобутком генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Міхаїла Ґорбачова, який вже від довшого часу займається тією справою, не зважаючи на багато інших важливих проблем внутрішнього і зовнішнього характеру, які вимагали його присутности і його рішення.

Вміжчасі кремлівські керівники наказали звільнити майже усіх членів груп нагляду за Гельсінкськими угодами. Адміністрація у Вашінгтоні заявляє, що в СССР все ще є біля 30 в'язнів сумління, засуджених на підставі кримінальних кодексів і зараховані до кримінальних в'язнів. Звільнення їх буде домагатися нова Адміністрація президента Дж. Буша.

Українець доповідав в Бомбеї

Інж. Євген Змий широко подорожує по світі як шеф відділу індустріяльної інженерії в компанії Варнер-Ламберт в Ню Джерзі, даючи доповіді, лекції, влаштовуючи семінарі з ділянок інженерії і менаджменту. Недавно його запросив коледж фармацевтики в Бомбеї, Індія, де він дав доповідь п. н. „Як пережити 1990-ті роки". На фото вгорі інж. Є. Змий (другий справа) доповідає в Бомбеї.

Влаштовують зустріч з О. Мешко у Філядельфії

Філядельфія. — В неділю, 15-го січня ц.р., відбудеться тут в приміщенні Українського Освітньо-Культурного Центру зустріч Оксани Мешко з українською громадою. Початок в год. 5-ій по полудні.

Зустріч влаштовується з ініціятиви 20-го Відділу Українського Золотого Хреста з участю таких жіночих організацій на терені Філядельфії: Об'єднання Українських Православних Сестрицтв, Об'єднання Жінок ОЧСУ, Союз Українок Америки.

В програмі зустрічі: слово Надії Світличної про О. Мешко; слово О. Мешко про сучасний стан в Україні; виступ Групи бандуристів під мистецьким керівництвом інж. Петра Гурського; рецитація Володимира Кавки. Після програми — чай і солодке.

В Чикаґо відзначать Акт проголошення української державности

Чикаґо. (ЛуК-а). — Українська громада метропольного Чикаґо вже почала готуватися до відзначення 71-ої річниці акту проголошення української державности з 1918 року. Відзначення відбудеться в сам день річниці, в неділю, 22-го січня, а місцем для відзначення послужить заля новозбудованого Українського Культурного Осередку парафії свв. Володимира і Ольги.

Як у минулих роках, відзначення відбудеться у формі бенкету, що його підготовляє Іллинойський Відділ УККА. Бенкет пічнеться о год. 2-ій по полудні. Від години 1-ої буде коктейл та зустріч гостей.

На бенкеті Українським Мужем Року буде відзначений конгресмен Вілліям О. Ліпінскі. Як відомо, конгресмен Ліпінскі є спонзором резолюції в Конгресі в справі надання свободи діяльности Українським Церквам в Україні. Українська спільнота також мала нагоду бачити прихильність Ліпінського до українців, коли на телевізійній програмі „Столиця до столиці" він був зайняв слово із запитом до советських властей, коли вони дадуть дозвіл на релігійну свободу в Україні.

В мистецькій частині виступить вокальна група з Канади „Троянди".

В обідню пору в день відзначень будуть піднесені на подвір'ї собору свв. Володимира і Ольги національні прапори та відбудеться апель комбатантів.

РІЗДВЯНА ПРОГРАМА В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н. Й. — Місцева українська радіопрограма „Українська культурна година" буде передавати в дні Свят Вечора 6-го січня 1989 року окрему програму, посвячену Різдву. Програма буде на станції WVOS-Liberty на хвилях 1240 AM і 95 FM. і її передаватимуть від год. 7-ої до 8-ої вечора.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ СВІТ БУВ СИЛЬНО ЗАСТУПЛЕНИЙ НА КОНВЕНЦІЇ СЛАВІСТІВ

Гонолюлю, Гаваї (Л. Рудницький). — Найбільша американська організація славістів і спеціялістів Східньої Европи, Американська асоціяція для плекання слов'янських і східньоевропейських мов" (ААА СС) відбула в днях 18-го до 21-го листопада ц.р. свою 20-ту Конвенцію, яка маркантно відрізнялася від попередніх. Перш усього слід ствердити, що місце конвенції було справді чудове: конвенція відбулася в Гонолюлю, у найкращому готелі цього міста, на березі Тихого океану. Це мабуть і причинилося до факту, що цей з'їзд втішався рекордовим числом учасників — було їх приблизно 1,500, з того 24 з Советського Союзу, шість з комуністичного Китаю, і приблизно 45 українців зі Заходу, (з Европи, ЗСА, Канади та Австралії), з яких 37 були відмічені в програмі, себто брали офіційно участь у сесіях, панелевих дискусіях чи нарадах. До речі, усіх сесій було 238, що є теж рекордовим числом.

Слід зазначити, що українські науковці втішалися певними успіхами на різних форумах конвенції. Програма конвенції включала цілу низку сесій присвячених українській тематиці; крім того, було теж чимало інших, які заторкали українські теми, і врешті, численні українські науковці виступали на різних сесіях, де вони інколи порушували українські справи.

Щодо українських сесій, то слід згадати панелеву дискусію п.з. „Українська література і культура в неукраїнському довкіллі", у якій взяли участь Алісія Данилюк з Міннеаполіс і Олена Санко з Джон Керролл університету. Третя, доповідачка, яка мала взяти участь у цій сесії, не приїхала. Обі жінки говорили про життя і творчість Василя Ґренджі-Донського, а предсідниця сесії, Даріна Урбанкова з університету ім. Коменіюса у Чехо-Словаччині, додала чимало вартісних і цікавих інформацій про Ґренджу-Донського і словацьку літературу. З уваги на факт, що сесія відбувалася в суботу о 8-ій годині ранку, вона не втішалася великим числом учасників, та все ж таки, після виголошення доповідей відбулася жвава дискусія.

Більше число учасників удостоїлася сесія, що її зорганізувало Наукове Товариство ім. Шевченка у ЗСА. Ця сесія була всеціло присвячена хрищенню Київської Руси, так як воно є відзеркалене у літературі, і у ній взяли участь науковці: Юрій Перфецький і Леонід Рудницький, оба з університету ЛяСалл у Філядельфії, і Дмитро Штогрин з Іллинойського університету. Предсідником сесії був Богдан Чопик з Юта університету. Тут слід відмітити, що на ту сесію загостило кілька професорів неукраїнців, які не тільки уважно слухали доповіді, що їх читали учасники, але теж взяли участь у дискусії після доповідей. Особливу увагу звернув на себе молодий японський науковець, Такео Курюзава, який своїм знанням української історіографії та проблематики УКЦеркви.

Не менш вдалі були теж такі панелеві дискусії як „Автопортрет письменника в українській літературі", у якій виступили професори Юрій Грабович (про Шевченка), Максим Тарнавський (про Нечуя-Левицького), і Олег Ільницький (про модерністів), дискутантами в цій сесії служили Наталія Пилипюк з Гарварду і Марко Павлишин з Монаш університету в Сіднеї, а предсідником був Павло Маґочій з Торонтонського університету. Відбулася теж сесія присвячена Володимирові Винниченкові, у якій взяли участь згаданий вище М. Павлишин, Данило Струк з Торонтоського університету і Романа Багрій з Йорк університету у Канаді. Предсідником у цій сесії був М. Тарнавський, теж з Торонтонського університету, а дискутантом послужив Євген Лащик з ЛяСалл університету.

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ПЕРШИЙ ВИПРОБУВАЛЬНИЙ полет зробив у понеділок, 2-го січня, новий советський літак типу ТУ-204, який у майбутньому замінить ТУ-154. Новий літак, який має 214 місць для пасажирів, відрізняється, за словами конструкторів, підвищеною економічністю і комфортом: у сальоні розширений прохід між кріслами і залишено більше місця для ніг пасажирів, на відміну від нинішніх моделів советських літаків, в яких, як пише кореспондент Ассошіейтед Пресс, пасажир сидить, зігнувшись у три погибелі. Згідно з повідомленням ТАСС, протягом 12-18 місяців інженери повинні провести випробування приблизно 3,000 окремих елементів конструкцій літака. В експлуатацію новий літак надійде в кінці 1990-их років. Ці літаки будуть обслуговувати переважно полети на середні віддалі.

СТО УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ професорів та інших діячів науки і мистецтва Польщі поставили свої підписи під петицією, яка закликає провести у новому році вільні вибори у сейм. У петиції, поданій напередодні Нового року на ім'я керівників польського уряду і одночасно переданій кореспондентами закордонних газет і пресових аґентств у Варшаві, говориться про те, що право висувати кандидатури у сейм повинно бути надане кожному громадянинові, який зібрав не менше 1 відсотка від загальної кількости голосів виборців у даній виборчій окрузі. Кореспондент АП нагадує у зв'язку з цим, що в даний час склад польського сейму і пропорцію комуністів та безпартійних у ньому повністю визначає керівництво ПОРП — партії польських комуністів. Таким чином, з самого початку приходу до влади у 1947 році комуністична партія автоматично забезпечила собі перемогу у виборах.

В ОСТАННІЙ ДЕНЬ СТАРОГО року в панамській столиці відбулося голосування з приводу законопроєкту, що передбачає значне поширення торговельних зв'язків між Советським Союзом і Панамою. 43 голосами проти двох національна асамблея схвалила законопроєкт. Обсяг торгівлі між двома країнами невеликий. Раніше Панама купувала в СССР дорогоцінні камені, автомобілі і запасні частини до них. Рішення панамського уряду носить радше політичний характер і прийнято воно явно на зло З'єднаним Стейтам, які наклали ембарго на торгівлю з Панамою.

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР західньонімецького уряду повідомив, що прем'єр-міністер Польщі Мєчислав Раковський на запрошення президента Західньої Німеччини Ричарда фон Вайцзеккера відвідає федеративну республіку 20-го січня цього року. М. Раковський візьме участь в обіді, який буде влаштований з приводу 75-річчя колишнього канцлера Західньої Німеччини Віллі Брандта, який досі вважається ініціятором нормалізації відносин між Західньою Німеччиною і її східніми сусідами. Раковський зустрінеться також з канцлером Гельмутом Колем і міністром закордонних справ Гансом Дітріхом Геншером.

СТАВЛЕНИК МОСКВИ голова маріонеткового афганського режиму Наджібулла запропонував борцям за свободу перемир'я. Вислухавши текст звернення Наджібулли, керівник однієї з повстанських груп Масуд Галілі заявив: „Ми почали боротьбу не тому, що Наджібулла попросив нас про це. І не він повинен просити нас скласти зброю. Ми не припинемо боротьби, поки не очистимо країну від нечисти". Згідно з повідомленням кабульського радіо, Наджібулла сказав, що якщо муджагедіни не відгукнуться на його заклик, урядові війська припинять вогонь в односторонньому порядку, але відновлять його за чотири дні.

МАДЯРСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство МТІ повідомило, що Президія народної республіки переглянула справи 120 засуджених, які відбули покарання за участь у революції 1956 року, і зняла з них судимість. У вересні минулого року в Мадярщині були зняті судимости з великої групи учасників антикомуністичного повстання, нещодавно придушеного і потопленого у крові советськими військами. Однак щодо тих, кого засудили за вбивства і злочини проти держави, судимість залишилася в силі. За мадярськими законами, людина, яка має судимість, позбавлена свободи пересування. Голова міністерства юстиції Мадярщини заявив, що тих кілька учасників мадярських подій 1956 року, які все ща мають судимість, можуть подати заяви про зняття їх в 1989 році.

Помер Константин Шевчук, визначний діяч УНСоюзу в Рочестері

Рочестер, Н. Й. — У вівторок, 3-го січня 1989 р., тут у місцевому опікунчому домі Святої Анни помер на 95-му році життя Константин Шевчук, довголітній визначний союзовий діяч на терені Рочестеру та околиці.

Константин Шевчук народився в 1894 році в селі Голин, повіт Калуш, Західня Україна. До Америки прибув молодим юнаком і вже у 1918-му році став членом УНСоюзу. Рік пізніше він був обраний секретарем 217-го Відділу УНСоюзу Братства св. Йосафата в Рочестері і від того часу постійно був активний у цьому Відділі та в Окрузі УНСоюзу Рочестеру. Він був довгі роки предсідником 217-го Відділу, опісля його почесним предсідником та останньо почесним головою Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Рочестері.

Панахида за душу Покійного була відправлена в середу, 4-го січня ввечорі у похоронному заведенні Михайла Яцкова. Похорон в четвер, 5-го січня, з цього ж похоронного заведення до церкви св. Йосафата, де буде відправлена заупокійна Служба Божа о годині 10-ій ранку, та на цвинтар св. Духа в Рочестері.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ ГАРЯЧИХ внутрішніх суперечок і дискусій в Пентагоні вкінці вирішено змодифікувати завдання найбільш потужного лейзера та випробувати його ефективність на перестарілих сателітах ЗСА. Однак згідно з військовими і конгресовими речниками, щоби таке рішення стало правосильним потрібно згоди найвищих урядових властей включно з Білим Домом. Досі завдання цього потужного сателіта, частини оборонної системи заплянованої Адміністрацією президента Роналда Реґена, було вишукування та зістрілювання ворожих сателітів. Вирішення змінити його завдання з оборонного на атакуюче зразу викликало опозицію зі сторони критиків, які заявили, що така зміна викличе загрозу збройних перегонів.

БЕРУЧИ ПІД УВАГУ, що зріст нападів і насильств в університеських і коледжових містечках набирає застрашуючої швидкости, власті цих інституцій, вирішили посилити внутрішню безпеку, а рівночасно включити в програму нових студентів навчання самооборони у випадках спроби насильства. Офіційні чинники навчальних інситуцій заявили, що злочини насильства перевищили злочинність грабунків чи крадежей та стали найбільшою небезпекою.

ВПЕРШЕ ВІД 1959 РОУ стандартні вступні іспити до коледжів, що їх складає біля мільйон випускників середніх шкіл в ЗСА кожного року, будуть перероблені. Від тепер вони будуть перероблені та поширені з наголосом на математичні знання і більшу різноманітність в читанні лектур. Офіційні чинники заявили, що запотребування змін прийшло в наслідок більшої різноманітности в доборі лектур, більшого зацікавлення математичними науками та краще вишколення писаного слова середніми школами ЗСА.

В НЕДІЛЮ, 1-ГО СІЧНЯ 1989 року, Бюро перепису в ЗСА подало до публічного відома, що населення ЗСА зросло до 246.9 міл. осіб. Згідно з демографами цього ж бюра, від останнього перепису 1980 року населення ЗСА зросло на 9 відсотків. Ці найновіші дані Бюро перепису виготовило базуючись на цифрах з 1988 року, беручи до уваги число народжень, смертностей та переселень.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Останнє слово за Ґорбачовим

Колишній амбасадор ЗСА в СССР Джордж Кеннан у виступі по радіо заявив, що „розпочаті Ґорбачовим реформи можна вважати найважливішою подією в російській історії з часів большевицького перевороту". На думку Кеннана, все що робить Ґорбачов, відповідає інтересам Америки. „Ми давно хотіли, щоб у Росії з'явилась така людина... Я вважаю, що всі його реформи ідуть в правильному напрямку і приведуть до благополучного кінця".

Кеннан звертає увагу, що в совєтській зовнішній політиці зникла ідеологічна орієнтація і не затіваються революції в західніх країнах.

Газета „Вашінґтон Таймс", яка опублікувала цей виступ Кеннана, наводить також думку віцепрезидента Джорджа Буша з цього приводу. В недавньому виступі Дж. Буш застеріг, що Куба й Нікараґуа все ще становлять реальну загрозу для Америки. Віцепрезидент не вважає, що в совєтській зовнішній політиці зникла ідеологічна орієнтація, бо Куба й Нікараґуа продовжують отримувати багатобільйонні військові поставки, хоч їхнім країнам ніхто не загрожує.

Влітку цього року М. Ґорбачов проголосив: „Дозволено все, що не заборонено" і це його гасло кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Дейвид Ремнік назвав „революційним". Звичайно, не можна заперечувати, що за Ґорбачова дозволено більше, ніж було до нього. Однак, як пише той же Ремнік, ті хто спочатку повірили Ґорбачову останнім часом переконалися, що в листопаді Ґорбачов став помітно наголошувати не на тому, що дозволено, а на тому, що заборонено.

В результаті аналітики помічають, як вимальовуються досить чіткі контури дозволеного і недозволеного при гласності. Ремнік систематизує їх у такі собі сім заповідей ґорбачовської перебудови: 1. „Нема Бога окрім перебудови", бо тих хто не підтримує перебудову, за словами Ґорбачова, треба поставити на місце. 2. „Не критикуй Леніна", бо засновник большевицької держави, як дружина цезаря, повинен бути поза критикою. 3. „Не критикуй Ґорбачова", хоч хвалити його, звичайно, можна. 4. „Не підривай монопольної влади КПСС", бо Ґорбачов кількакратно заявляв, що інших партій не буде дозволено. 5. „Не зазіхай на сусідську землю", бо вірменам не дозволяють приєднати Карабах, забравши в Азербайджану. 6. „Не претендуй на приватну власність", бо коли естонці зробили таку спробу, то Ґорбачов швидко загнуздав їх. 7. „Не мрій про економічну й політичну незалежність".

Хоч Ґорбачов закликає народ до дискусії, останнє слово все ж таки лишається за ним.

Степан Женецький

ЧИ В СССР ПРИЙДЕ ДО ВІЙСЬКОВОЇ ДИКТАТУРИ?

Від самого початку приходу до влади в комуністичній Москві Міхаїла Ґорбачова і його плянів гласности, перебудови та демократизації червоної московської тюрми народів, на Заході кружляють різні політичні передбачування, що станеться із запляновними ним „реформами" та з ним самим: одні припускають, що йому ця перестройка не вдасться, інші передбачають, що його скоро відсунуть від влади консерватисти-сталіністи, подібно, як це зробили з Нікітою Хрущовим, ще інші заповідають, що можливо його не уснунуть від керми, бо зачасто не схотять змінювати владу в Кремлі (за президентури Реґена було аж чотири зміни керівників у Москві: Брежнєв, Андропов, Черненко і Ґорбачов), але не дозволять йому перевести в життя його реформ. А сам Ґорбачов заявив у одній промові, що якщо йому не вдасться перепровадити в життя його реформ, то він зрезигнує зі свого становища.

В останньому часі на Заході поширюється найновіша „ворожба": деякі совєтологи вважають, що владу в Совєтському Союзі переберуть військовики. Ті західні ворожбити подають такі три способи, як військовики можуть перебрати владу в комуністичній імперії:

Перша можливість: владу Московії перебере армія на приказ партії. Таке перебрання влади військовиками нічим не загрожувало б Ґорбачову: він може піти за прикладом Сталіна і Брежнєва і проголосити себе маршалом Совєтського Союзу та головнокомандуючим усіх збройних сил московської комуністичної імперії;

Друга можливість; яка для Ґорбачова могла б бути досить загрозливою: військові провідники, побоючися, що військовий бюджет, досі „недоторкальний", тобто, що ніколи, не зменшувався, може бути загрожений, що Ґорбачов може його зменшити і за ті кошти розбудувати, наприклад, продукцію широкого вжитку — рішаться перебрати владу і керувати державою по своїй уподобі;

Найбільш небезпечною для Ґорбачова є третя можливість, а це — дух Бонапартизму: якийсь сильний військовик може перебрати владу і проголосити військову диктатуру.

Розглядаючи докладніше третю можливість, західні аналітики подають приклад Польщі: як відомо, в грудні 1981 року, польська армія, під проводом ген. Войцєха Ярузельського, перебрала від партії цивільний уряд, над берегом провалля. Тоді західні кореспонденти писали з Москви, що нібито вперше від 1917 року сталося таке, що військовики перебрали владу від партії в комуністичній державі... А чи так воно було насправді?

Фактично, таке вияснення з Москви, було доброю штучкою дезінформації (фальшивої інформації) андроповського КҐБ. Правда, польська комуністична партія була сильно послаблена постійними чистками і вимогами новоствореної незалежної профспілки-юнії — „Солідарність". Але Ярузельський не був більшим військовиком, як Брежнєв чи Устінов. Він фактично був типовим, партійним військовиком. Від 1960 року до 1965 року він був шефом політичного відділу збройних сил і став членом польського Політбюра при кінці 1971 року.

Усякі сумніви, що саме так було, розвіяв президент Реґен, коли на пресовій конференції 23-го грудня 1981 року він виявив, що проголошення воєнного стану у Варшаві, було надруковане в Москві ще у вересні. Отже „військовий переворот" у Польщі, заплянувано і переведено на те, щоб звільнити Москву від потреби висилати свої війська до Польщі, як це вона висилала до Чехо-Словаччини в 1968 році і до Мадярщини в 1956 році, та інших після них неприємних для Москви наслідників.

Такий самий „переворот військовиків" в самому Совєтському Союзі, є великою можливістю — пишуть західні спостерігачі. Нещодавній заклик Політбюра СССР до війська, щоб скріпити дисципліну, треба розуміти так, що військо, а вірніше, його провідники, незадоволені з реформ Ґорбачова. В липні ц. р. було видано спеціяльний розпорядок для армії, що вона може переводити обшуки в приватних помешканнях і арештувати підозрілих осіб. У цьому теж часі Верховна Рада випустила розпорядок відносно поборювання публічних неспокоїв. Якщо перебудова доведе до високих цін, до чого закон вільного ринку, звичайно допроваджує, можна буде проголосити воєнний стан, який уже діє в Азербайджані і у Вірменії. Найближчим кроком може бути — військова влада. В цьому випадку виринає цікаве питання: чи тоді партією, яка буде виконувати владу через армію, далі буде керувати Ґорбачов?

На папері, незалежний військовий переворот є майже неможливий в совєтській системі, бо армія є просто продовженням партії. Всесильна рада оборони — найвище тіло військових сил — є властиво військовим Політбюром. Традиційно, генеральний секретар партії, є її керівником. За Брежнєвської „ери застою", як Ґорбачов тепер її називає, цей керівник може носити маршальську уніформу з усіма відзнаками і медалями.

Одначе в теперішніх, ґорбачовських часах, існує досить велика непевність у совєтській системі. За часів Брежнєва, а також — Андропова і Черненка — міністер оборони також був членом Політбюра. Членами Політбюра були Гречко і Устінов. Теперішній міністер оборони, ген. Дімітрій Язов, є тільки кандидатом (неголосуючим) членом Політбюра, якого Ґорбачов не підніс до повноправного членства в Політбюрі в його останніх змінах кремлівських достойників. Пониження становища міністра оборони може вказувати на можливість присутности „духа" Бонапартизму та недовір'я Кремля до військовиків.

Алексєй Мяґков, який втік на Захід в 1970 році, визначний член КҐБ у своїй книзі „Внутрі КҐБ", яка появилася в 1976 році, докладно описав дії цієї всесильної совєтської установи. Він пише, що всю совєтську армію сильно контролюють шпигуни КҐБ, які постійно дають ідеологічні оцінки поодиноких офіцерів, як рівнож політичні оцінки окремих військових одиниць.

Під час сталінського великого терору КҐБ переводило масові арешти й розстріли серед війська, часто на підставі благенських, видуманих доносів, десяткуючи в цей спосіб совєтський офіцерський корпус перед нападом Гітлера на комуністичну імперію. Найбіль-

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Оксана Соколик

ФІЛАТЕЛІСТИЧНА ВИСТАВКА, ЯКОЇ ЩЕ НЕ БУЛО!

Світовий Союз Українських Філателістів і Нумізматиків заплянував знамениту річ: у часі V-го Конґресу СКВУ відбути філателістичну виставку. Виставку влаштовано в цьому самому готелі, де відбувся конґрес, (Гарбор Кесл Вестін), щоб делеґати могли її побачити без проблем транспортації. Виставка була відкрита в п'ятницю 25-го та суботу 26-го листопада 1988 р.

Пішла і я на виставку. Думала, що це буде невелика готелева кімната — заля, де на стінах будуть висіти марки, на столиках лежати гроші, що за 15-20 хвилин перегляну все докладно. Та як я помилилася!

Увійшла до величезної залі і кількість та різноманітність експонатів мене просто приголомшили!

На виставці було 39 колекцій марок, банкнотів, медалів, історичної пошти, документів... Крім того, величезний архів Українських Січових Стрільців. Щоб побачити все, хоч поверховно, треба було кілька добрих годин...

Крім того можна було на залі купувати та вимінювати різні марки, гроші тощо так, що не один колекціонер збагатив свою збірку!

Канадська пошта продавала спеціяльні офіційні коверти, печатані датою виставки. На коверті був тризуб та роки 988-1988 і назва „Ukrainpex — 88". Марки — це були різдвяні марки — ікони, з яких ікона на марці 37 с. є українська на аркушах 50-ти марок є написи в чотирьох кутах англійською і французькою мовами: „Видано з нагоди Тисячоліття Християнства України".

Коли у п'ятницю вполудне хотіла купити такі коверти, як сувенір гостям, відвідувачам міністрові громадянства і багатокультурности Ґ. Філіпсові та послові Д. Флітові, всі були випродані... Представник канадської пошти розводив руками і казав, що замовив більше, але ніколи не припускав, що сотні конверт розійдуться за пару годин...

Виставка мала і „зворушливі моменти": ..На цьому пашпорті нашої незалежної держави є мій дідуньо... — показував молодий чоловік міністрові Філіпсові фотографію на пашпорті УНР" ...„Боже, я в тій хаті народилася і жила...", сказала зворушена жінка, дивлячись на одну з фотографій архіву Січових Стрільців... — „Це лист від мого вуйка з Карпатської України..." — завважив здивований глядач...

Колосальний матеріял: українські поштові марки 1918-1921 років, марки Західньої і Карпатської України, банкноти української держави, пашпорти і документи Української Народної Республіки, поштові, різдвяні та великодні картки, українські військові хрести, медалі та відзнаки та навіть знімки українських церков у Торонто.

А мені одним з найцікавіших експонатів були марки Земської Пошти в Україні, де я побачила перший раз у житті, нашу марку з 1866 року! От маємо історію!

Неповторна виставка була знаменитою лекцією історії і небагато дітей, які її відвідали, на питання відповіли словами: „...Це дійсна і цікавіша лекція нашої історії, ніж багато лекцій у шкільній лавці..."

Організатори видали також книжечку-програмку, в якій подана 12-членна організаційна комісія підготовки УКРАЇНПЕКС — 88, головою якої був Василь Павлієнко. На 25-ох сторінках є зміст виставки, інформативне слово про Товариство Філателістів і Нумізматиків та репродукції кількох цікавих експонатів.

На виставці також можна було купити марки, які Комітет Українців Канади, відділ Торонто, видав з нагоди 1000-ліття і які знаходяться навіть в приватній філателістичній колекції королеви Єлисавети II-ої.

Товариство філателістів видало також коверту „каше" з відбиткою української марки. Тому, що виставка була пов'язана з Тисячоліттям, вибрано марку, на якій є пам'ятник св. Володимира в Києві.

Виставку відвідало понад 600 глядачів, поміж ними наші владики — Василій, Владика Максим, голова Комітету Українців Канади д-р. Д. Ціпівник та інші гості. Надзвичайно корисна та успішна виставка!

Мгр Осип Губчак

„БЕРІТЬ, ЩО ВАМ ДАЮТЬ, А РЕШТУ ВІЗЬМЕТЕ САМІ"

Як вступ до цієї статті хочу пригадати таку подію історії Ірляндії: Ще перед Першою світовою війною, коли Ірляндія була властиво колонією Англії, жив в Лондоні ірляндський маляр-портретист, в якого гостинім домі часто бували англійці й ірляндці та дискутували справу надання автономії для Ірляндії. Заходив там й ірляндський революційний діяч Джан Кіллінс. Одного разу він спитав господиню дому: порадьте мені, пані, чи прийняти цю куцу автономію, чи її відкинути? Відповідь тої жінки була: „Беріть, що вам дають, а решту візьмете самі". Я послухаю вашої ради, сказав Коллінс, — але я свідомий, що це може коштувати мене моє життя. Так і воно сталося: Коллінс згинув з рук таки своїх фанатичних однодумців, які вважали це за зраду.

Але час показав, що рішення Коллінса було правильне. Ірляндці, що вже забували свою мову і вживали англійську, щось як тепер в Україні, ірляндці, що вже уважали Англію за свою державу, знову, як це подібно до теперішньої ситуації в Україні, діставши автономію почули себе чимсь окремим від Англії і закріпили свої національні позиції. А коли після війни Англія була ослаблена, ірляндці досить легко здобули самостійність. І тоді Коллінсові поставили пам'ятник.

Я думаю, що ми повинні більше цікавитися історією Ірляндії, бо там є дечого подібного до нашої історії і ми можемо від них дечого навчитися. От тепер в Північній Ірляндії Олстер (ірляндці-католики є під тиском фанатичних англійських протестанців, і це щось, як Українська Католицька Церква в Україні є під тиском фанатичного московського православ'я. І українців-католиків за їхню стійкість в своїй католицькій вірі називають „Ірляндцями („айришами") Сходу".

А тепер до теми. У „Свободі" була стаття від Української Гельсінкської Спілки, в якій говорилося, що вони мусять бути поміркованими й осторожними в своїх змаганнях, хоч це може деяким українцям не подобатися. Це сказано делікатно, а М. Мостович в своїй статті сказав це виразно: Не дай Боже, щоб ми тут зробили щось, щоб могло викликати репресії в Україні. І це правда.

В 1917 році наші діячі боялися проголосити відразу самостійність, зачинали від автономії і федерації і це можна тоді було уважати за помилку. Але тепер Україна, вимучена голодом, війною, Сибіром і перестрашена Чорнобилем в значно гіршім положенні, якого не можна порівняти з положенням Польщі, чи хоч би балтійських країн, чи Вірменії і Грузії. Пригадаймо скільки часу минуло заки після зруйнування Києва татарами Київська Русь віджила в українській козаччині. І як довго тривало від скасування Гетьманщини і зруйнування Січі до відновлення української держави в 1918 році. Тож можна сподіватися, що ще трохи потриває заки український нарід знову віднайде себе і свою силу... Тому в такій ситуації треба залишити децизію діяння тамошнім, бо вони краще знають свої сили і спроможності і бачать, що не можна пориватися з „мотикою на сонце", а радше треба поступати за словами нашої приповідки: „чеши дідька зрідка, аби гладший був".

На закінчення я хотів би сказати таке: Коли Наполеон був вже на засланні, його супутники записували всі його вислови і , між іншим, записали таке: „Як би я мав знову зачинати все наново, то я більше прислухався б до порад мудрих жінок".

Я думаю, що наші діячі, які мають аспірації до провідництва, повинні б послухати поради цієї розумної ірляндської жінки, яку вона дала своїм землякам, а яка то порада добра зараз і для нас — „Беріть, що вам дають, а решту, в більш сприятливих обставинах, візьмете самі"

У СТОЛИЦІ ПАКІСТАНУ Ісламабаді закінчилася триденна зустріч лідерів семи країн Південної Азії. Виступаючи на цій зустрічі голів країн, що входять в Асоціяцію реґіонального співробітництва держав південно-східньої Азії, прем'єр-міністер Пакістану Беназір Бгутто сказала, що „співробітництво країн південно східньої Азії буде зростати і зміцнюватися, а реґіон з часом перетвориться в зону миру, безпеки, процвітання і співробітництва". В Ісламабаді відбулася особиста зустріч Раджіва Ґанді і Беназір Бгутто - керівників гвох країн, які були заклятими ворогами з часу політики індостанського півострова у 1947 році і чотири рази воювали між собою. „Я привіз в Пакістан привіт від ваших сестер і братів в Індії, — сказав прем'єр-міністер Р. Ґанді на відкритті зустрічі. Перспектива зміцнення дружби і співробітництва між Індією і Пакістаном окрилює нас".

Лев Яцкевич

НОБЕЛІВСЬКИЙ ЛАВРЕАТ У НЕТРЯХ АФРИКИ

Лямбарен нічим незамітне село в колишній французькій колонії між Камеруном та Конгом, втиснене в глибоку рівновикову джунґлю, над рікою Огово, що правила за одинокий комунікаційний шлях між портом Джентіль, на побережжі Атлантійського океану.

У цьому африканському селі поселився у 1913 році прибулий з Франції лікар, протестантський священик, музиколог та філософ д-р Альберт Швайцер (1875-1965). Цей медичний місіонер побудував собі примітивну хату та почав лікувати доокольних чорних автохтонів.

Протягом півсторіччя ходили навпростець до Лямбарену, неначе на прощу, хворі з племен: Фанг, Бакеле та Бакоти, хоч не бракувало між ними, й недовірчивих пігмеїв. Всі вони шукали лікарської поради та допомоги у білого французького „чародія".

Незабаром мале, невідоме село розрослося до 20-ти тисячного міста, в осередку якого стояв дім д-ра Швайцера та декілька дерев'яних бараків, що в них були приміщені: амбуляторія, аптека та малий шпиталик, освітлені тьмавим світлом нафтових ламп. Він лікував усіх своїх пацієнтів безкоштовно, здобуваючи потрібні фонди на лікування, зі своїх гонорарів за відчити та видавані книжки, з ділянки філософії та музикології, що їх він писав в забитій дошками джунґлі, у вільних від своєї філантропійної праці хвилинах.

Альберт Швайцер грав також по-мистецьки на органі і збирав поважні суми грошей за виступи на концертах. До речі, він виступав також з великим успіхом у музичному Ґетівськім фестивалі, влаштованому в 1949 році в місцевості Еспен, у Кольорадо. Альберт Швайцер поставив собі метою свого життя побудувати в Лямберені модерний шпиталь, на будову якого призначив повністю свою грошову Нобелівську нагороду, яку він отримав в 1952 році з ділянки миру. Ця нагорода та його гуманітарний жест звернули вкінці увагу цивілізованого світу на його медично-харитативну діяльність в Африці.

У 1960 році маленька французька колонія над рікою Огове здобула державну незалежність, та нову назву республіки Ґабон. Уряд нової республіки, почав модернізувати забуту Богом і людьми колонію. Одним з перших виявів цієї модернізації була побудова летунського майдану в Лямбарені, на якому могли приземлюватися літаки з ліками та потрібним медичним устаткуванням для його шпиталя.

З бігом часу, почали напливати до Лямбарену грошові пожертви з цілого світу, а головно з численних Комітетів Швайцера в ЗСА, Англії, Франції, Німеччини та Голляндії. Крім цього щораз частіше почали приїжджати до Лямбарену молоді лікарі-ідеалісти, що пропонували Швайцерові свою допомогу. Але всі вони дуже скоро поверталися додому, розчаровані „французьким чародієм". Виявилося, бо, що старий Швайцер мав свою власну методу лікування та не користувався майже зовсім сучасними медичними пристосуваннями, які йому пересилала Світова федерація здоров'я, не притримувався основних засад гігієни та дозволяв, щоб його хворими, замість професійних медсестер, піклувалися неписьменні автохтони, здебільшого члени родини хворих пацієнтів.

На додаток усього, він відкинув рішуче пропозицію уряду Ґабону заінсталювати в його шпиталі електричний генератор та замінити нафтове освітлення — електричним. Але лікарський світ був найбільше вражений тим, що тубільче населення вважало Швайцера, не лікарем, а „великим чародієм", а він, великий знавець Ґетте й Баха, мерехтливий філософ та видатний представник науки XX століття, не тільки цьому не перечив, а навпаки, підтримував своїх пацієнтівв тій вірі особливим ритуалом подавання ліків та особливою методою лікування хворих. І хоч, авторитет 90-літнього ученого-гуманіста був завеликий, щоб хтось міг одверто виступити проти його ненаукових метод лікування, більшість лікарів вважало його, радше знахарем, як лікарем.

У 1965 році після смерти Швайцера появилося в світовій пресі багато куртуазійних публікацій, а в Ґабоні пролунав щирий плач автохтонів з вологих джунґлів Лямбарену.

По смерти Швайцера, його шпиталь в Лямбарені змодернізовано, заінстальовано електричний струм, та устатковано модерними ляборaторіями для дослідів та біжучих аналіз. Цебто впроваджено все те, проти чого він ціле своє життя боровся. І що ж показалося? Що вже в першім році, після його смерті, кількість хворих зменшилася майже наполовину. Тубільці з бушів перестали громадно приходити до Лямбарену, а смертність пацієнтів в „модерному" шпиталі збільшилася втричі. У висліді цієї тривожної ситуації, уряд Ґабону зліквідував в 1971 році модерну лікарню у Лямбарені та перевіз усе її устаткування до столиці республіки в Лібревіль. В старому шпиталі д-ра Швайцера улаштовано музей, який відвідує щоденно більше туристів, як хворих.

Для оправдання системи лікування д-ра Швайцера використовано багато друкарської фарби, але незаперечним фактом залишиться те, як писав один коментатор, що жаден сучасний лікар не вміє лікувати так, як старий Швайцер: згідно з традицією, та звичаєм, у якому ті всі прості неписьменні та забобонні люди лишилися виховані. Бездушний, незрозумілий та чужий для них механізм модерного шпиталя створив для примітивних мешканців джунґлів „психічний бар'єр", якого молоді лікарські спеціялісти не були в силі переламати та нав'язати з хворими потрібний контакт взаємного довір'я. У висліді хворі перестали вірити в лікарів і масово вмирали, не зважаючи на сучасну ляборaторію та професійний медичний персонал.

Виявилося, що в тому шпиталі забракло „великого чародія", який вмів показати людям також серце, нефальшовану доброзичливість та турботу про добро та здоров'я своїх пацієнтів.

Коли здавалося, що все пропаде та, що з 52-літньої, повної посвяти праці д-ра Швайцера не залишиться навіть сліду, його велика ідея знайшла гідного наслідника, що під сучасну пору на березі ріки Оґове в Лямбарені завершує будову модерного шпитального комплексу, коштом 6 мільйонів долярів.

Ця людина, це Макс Кулє, колишній підстаршина французької армії, ветеран франко-індокитайської війни, пізніший протестантський проповідник та адміністратор лісів та винниць у південній Франції. Макс Кулє приїхав до Лямбарену на пост адміністратора Швайцарівського шпиталя, чи у висліді оголошення, яке він прочитав в одному французькому церковному бюлетені. Це оголошення змінило не тільки його доцьогочасне життя, але вирішило також дальшу долю великої ідеї д-ра Швайцера. Він почав від цього, що залишилося у Лямбарені, 64 роки після приходу Швайцера. Те, що він застав; було в стані цілковитого занепаду та руїни, дерев'яні будинки були на межі розпаду, шпитальне устаткування вжите та перестаріле, а шпитальний персонал здеморалізований.

Але найгірше за все, було наявне вороже наставлення до цього шпиталя ґабонського уряду, на чолі з його президентом Альбертом Бернардом Бонґо, який плянував перетворити цей шпиталь на державну інституцію.

Хоча д-ра Швайцер був божищем всього навколишнього населення, деякі високі державні урядовці в столиці Лібревіллі вважали його духовним расистом. Як доказ, вони подавали факт, що в склад медичного персоналу його шпиталя не було ні одного чорного лікаря та ні одної чорної медсестри. Макс Кулє впровадив у тому напрямі великі зміни. Сьогодні в тому шпиталі працює вже 50 чорних медсестер, вишколених персоналом цього шпиталю.

Але спочатку справа виглядала майже безнадійно і Кулє думав дуже поважно, щоб все залишити та повернутися до Франції. Однією з причин був дошкульний брак приміщення для хворих та конечність побудови нового шпиталя. Звичайно комітети Швайцера в Европі та Америці діяли далі, присилаючи йому грошові пожертви, але їх ледве вистачало на покриття біжучих витрат.

Перший поштовх до побудови модерного шпиталю з приміщеннях для 180 хворих, Кулє отримав в ЗСА, які жертвували на цю ціль один мільйон долярів. Другий мільйон долярів вплинув з Англії, Голляндії, Західньої Німеччини, Франції та Швайцарії. Східня Німеччина прислала на потреби шпиталю декілька тонн ліків та медичних знарядь. Між жертводавцями був також Папа Павло VI зі своєю дотацією, у висоті 5,000 дол. Але найважливішою за все справою, була вмілість самого Кулє нав'язати добрі взаємини з ґабонським урядом та його президентом Бонґом, який зобов'язався вплатити на кошти побудови шпиталя в Лямбарені також 1 міл. дол., під умовою, що при тому шпиталі буде створений Дослідний осередок для тропічних африканських недуг.

Новий шпитальний комплекс вже під дахом, його

(Закінчення на стор. 3)

Рік 1989

(Закінчення зі стор. 1)

Української Совєтської Республіки. Книжки, журнали й часописи появляються в обмежених тиражах та й ті по книгарнях і бібліотеках України не експонуються українським читачам, натомість їм пропонується російські літературні твори або й українські, але в російському перекладі.

Українську мову цілковито усунено з вищих учбових закладів, обмежено до мінімуму або й зовсім усунено з середніх і початкових шкіл та навіть з дитячих садків. Всі інші засоби масової інформації, як радіо і телевізія, не говорячи вже про урядові установи т.зв. суверенної української республіки, послуговуються, на розпорядження згори, в основному або й повністю російською мовою. Сьогодні в столиці України Києві, колись культурному й релігійному центрі українського народу, та по всіх інших містах України на вулицях не чути української мови.

Цей застрашливий стан стурбував українців по цілому світі й тому з приходом до влади М. Ґорбачова та проголошеної ним політики гласности і перебудови в СССР, передові українські письменники й літератори заговорили про жалюгідний стан української мови в літературі та школі і про українську культуру взагалі. Як виявилося, ці письменники й літератори були речниками широких українських мас в Україні й поза нею в СССР, що досі, застрашені большевицьким терором, мовчали, а тепер заговорили про кривди, заподіяні українському народові совєтським урядом. Користаючи з політики перебудови, українці поставили конкретні вимоги, щоб надати українській мові статус державної мови в українській республіці і введення її у школах, урядових установах і всіх засобах інформації. Подібні вимоги на право вільного розвитку української мови й культури, шкільництва і преси ставлять українці, які живуть на українських теренах поза українською республікою, а також на поселеннях в інших республіках СССР.

Українці в країнах вільного світу завжди почувалися частиною українського народу й переживали дуже болісно його трагедії терору й голоду на рідних землях, зі страхом спостерігали русифікаційну політику Москви в Україні та вболівали над незавидним станом української культури під московсько-большевицькою окупацією. В зв'язку з останніми подіями в Україні V Світовий Конгрес Вільних Українців вітає змагання передових діячів української культури в Україні і, бажаючи допомогти їм морально у боротьбі за привернення прав української мови й культури на вільний розвиток, доручив новообраній Президії Секретаріяту проголосити 1989 рік "Роком боротьби за самобутність української культури і мови". Виконуючи доручене їй завдання, Президія Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців проголошує 1989 рік — Роком Української Мови і Літератури й закликає українські громади у країнах вільного світу організувати відповідні наукові конференції, щоб розглянути мовну політику різних режимів на українських землях та в країнах українського поселення, а зокрема політику совєтського уряду, схвалювати резолюції, які піддержували б слушні вимоги українських письменників і літераторів на вільний розвиток української мови й культури.

Але боротьба за українську мову не обмежується до самої України. Українці поза її межами повинні доложити всіх зусиль, щоб задержати українську мову як засіб комунікації в українських родинах, Церквах і організаціях.

Президія Секретаріяту СКВУ закликає всі українські поселення у вільному світі влаштувати також популярні відчити, академії і концерти для відзначення року української мови і збирати підписи на петиціях до Організації Об'єднаних Націй, де Україна є членом-основником, і до уряду совєтської України з домаганням, щоб він припинив політику лінґвіциду в Україні й конституційно оформив закон про визнання української мови державною мовою України. Таким чином ми допоможемо нашим братам і сестрам в Україні в їхній боротьбі за українські школи, багатотиражну українську пресу й літературу, за Українські Церкви та взагалі за право на вільний розвиток української культури у всій її багатогранності.

За Президію Секретаріяту СКВУ:

Юрій Шимко, президент
Василь Верига, генеральний секретар

ЗАВЕРШЕННЯ СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

КОНЦЕРТОМ КОЛЯДОК і ЩЕДРІВОК, МОЛІННЯМИ та БРАТНЬОЮ ТРАПЕЗОЮ

КАТЕДРА СВ. КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ
160 Захід 82-га вул.

ЗАВЕРШУЄ ТИСЯЧОЛІТТЯ ОХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ та ЗУСТРІЧАЄ СВІТЛЕ ДЛЯ ЦЕРКВИ і НАРОДУ НОВЕ ТИСЯЧОЛІТТЯ.

Субота, 7-го січня 1989 року, год. 10:30 ранку — РІЗДВЯНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

Неділя, 8-го січня 1989 р. — АРХИЄРЕЙСЬКА БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ

Після Служби Божої, год. 1-ша по пол. — КОНЦЕРТ КОЛЯДОК І ЩЕДРІВОК ХОРУ „ДУМКА", під диригентурою СЕМЕНА КОМІРНОГО

П'ятниця, 27-го січня, год. 6-та вечора, в залі катедри відбудеться ВИСТАВКА ІКОН та ОБРАЗІВ ТВОРЧОСТИ МИСТЦІВ міста НЮ ЙОРКУ

Субота, 28-го січня, год. 6-та веч. — ВСЕНІЧНА

Неділя, 29-го січня, год. 10:30 ранку — АРХИЄРЕЙСЬКА БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ І МОЛЕБЕНЬ

Після Служби Божої — БРАТНЯ ТРАПЕЗА в залі катедри.

На ці урочистості запрошують шановне громадянство

Єпископ АНТОНІЙ, *предстоятель катедри*
протопр. ВОЛОДИМИР БАЗИЛЕВСЬКИЙ, *настоятель*
ПАРАФІЯЛЬНА УПРАВА

У Книгарні „Свободи" можна набути останні примірники КНИЖОК

Миколи Щербака

„ВОЛОШКИ"

Мистецьке оформлення та ілюстрації: **Богдан Певний**
Об'єднання Працівників Дитячої Літератури „Нашим Дітям", видання С-ва св. Покрови при українській православній парафії св. Трійці, Ірвінґтон, з друкарні „Свободи", 1969 р., стор. 48. Ціна 4.00 дол.

„ПАХОЩІ СУЦВІТТЯ"
1960-1970

Видання Об'єднання Українських Письменників „Слово", Ню Йорк, 1982, стор. 104. Ціна 6.00 дол.

Svoboda Book Store
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Мешканці стейту Ню Джерзі обов'язані додати до ціни 6% стейтового податку.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Нобелівський...

(Закінчення зі стор. 2)

відкриття було заплановане на 1980 рік, себто в 105-ліття народження д-ра Альберта Швайцера.

Будова шпиталю проводилася у 3-ох фазах. Перша фаза була завершена в 1979 році, вона включала дві операційні залі та положничий відділ; друга фаза була готова в 1981 році. Вона мала два відділи: дитячий та внутрішніх недуг та гінекологічну клініку. Третьою фазою буде побудова Дослідного центру для тропічних недуг Африканського континенту (до речі, це буде перший цього роду осередок у світі), що мав бути закінчений в 1986 році.

Новий шпиталь має 180 ліжок, для пацієнтів та для їх найближчих родин. Родина бо становить дуже важливий чинник в швайцерівській методі лікування африканських пацієнтів.

Тільки безрогі: кози та курята, які за часів старого д-ра Швайцера пацієнти приводили зі собою до шпиталя, не будуть мати змоги надалі користуватися з права гостинности в новозбудованому шпиталі, з гігієнічних та економічних причин.

Об'єднання Українських Лісників і Деревників в Ню Йорку

— бажає —

Веселих Свят
та
Щасливого Нового Року!
всім Членам і Українському Громадянству.

Управа та Члени ОБУЛД-у

У перший день Нового Року у присутності всієї родини відійшов на Вічний спочинок, проживши 102 роки,

АРТЕМ МУСІЄНКО

наш улюблений дорогенький тато, дідо і прадідо

Дочка ТАМАРА КАРДАШИНЕЦЬ
Зять ІМРЕ
Внуки —
АНАТОЛІЙ з дружиною МАРТОЮ
ІГОР з дружиною МАРІЄЮ
ВІКТОРІЯ
Правнуки — МИХАЙЛИНА, БОГДАН і АНАТОЛІЙ

ПОХОРОН відбувся 4-го січня 1989 року на цвинтарі св. Андрія Первозванного у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 2-го січня 1989 р. помер після тяжкої недуги

наш МУЖ, БРАТ, ВУЙКО, КУЗЕН і ШВАҐЕР

бл. п.

МИРОН ГУНЧАК

нар. 1922 р. в Підгайцях, Україна

ПАНАХИДА — четвер, 5-го січня 1989 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Gray в Порт Джервіс, Ню Йорк.

ПОХОРОН в п'ятницю, 6-го січня 1989 р. о год. 11-ій ранку в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.

Залишені у глибокому смутку:
дружина — ЯРОСЛАВА
сестри —
ЗОНЯ БОРЕЦЬКА з чоловіком ОЛЕКСАНДРОМ, з дочкою МОТРЕЮ і сином ОРЕСТОМ з Родиною
НАТАЛКА МЕЛЬНИК з чоловіком ПЕТРОМ, дочкою ЛЯРИСОЮ і сином ПЕТРОМ з Родинами
ОРИСЯ ПАСЛАВСЬКА з чоловіком ОСИПОМ з дочками ОЛЕНОЮ і ІРЕНОЮ та синами МАРКІЯНОМ і НЕСТОРОМ з Родиною
брати —
ТАРАС з дружиною ОЛЬГОЮ і синами ПАВЛОМ та ДАНИЛОМ
ІВАН з дружиною РЕБЕКОЮ і дочками ПІДОЮ, ГАПИНОЮ і АДРІЯНОЮ
кузинка — ЗОНЯ ЗАЙНІНҐЕР з чоловіком КАРЛОМ і Родиною
сестри дружини — СТЕФА і ЛЕСЯ
та ближча і дальша Родина в Америці, Німеччині й Україні

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ ВАШІНҐТОНУ, Д. К.

— впаштовує —

БЕНКЕТ і БАЛЬ МАЛАНКУ З ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ДЕБЮТАНТОК

Оркестри: **„АЛІК і ДОРКО" • „НАША ПІСНЯ"**

Субота, 14-го січня 1989 року

Indian Spring County Club
Layhill Road
Silver Spring, Maryland

ДЕБЮТАНТКИ 1989 РОКУ

Уляна Біґун
Wheaton, Md.

Ванеса Мирослава Осґуд
Washington, D.C.

Ерика Дейвидсон
College Park, Md.

Рута Лев
Summit, N.J.

Міка Пащин
Silver Spring, Md.

Ведуча церемонією: **АНЯ ДИДИК-ПЕТРЕНКО**

Коктейл — 6:30 веч. • Бенкет — 7:30 веч. • Баль — 9-та год. веч.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 2-го січня 1989 р. відійшов у Вічність на 82-му році життя

наш Найдорожчий
БРАТ І ВУЙКО

бл. п.

ЕВСТАХІЙ ФЕДІВ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — 4-го і 5-го січня 1989 р. в Marrocco Memorial Chapel, Clifton, N.J., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

Залишені в смутку:
брат — ІВАН ФЕДІВ
сестрінки —
БОГДАННА ТИТЛА з мужем ЕВГЕНОМ
АЛЕКСАНДРА ПІНКОК з мужем ДЖІМОМ
ХРИСТИНА БЛАЖЕНКО
та ближча і дальша Родина в Америці, Україні, Канаді і Польщі

Об'єднання кол. Вояків УПА ЗСА і Канади

в глибокому смутку повідомляє своїх Членів і Українське Громадянство, що дня 13 [illegible] 1988 р. помер в Палм Спрінґ, [illegible]

бл. п.

СТЕПАН МІРШУК („Федорівський")

політвиховник у Дрогобицькій військовій окрузі УПА, автор споминів про переслідування органами НКВД української інтеліґенції на Вінниччині в 1930 роках і про свою участь в УПА.

•

Опечаленій Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття

ПОХОРОН відбувся 15-го квітня 1988 р. Похований на Greenwood Memorial Park and Mortuary [illegible]

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

В-во Свобода, Ню Йорк — Джерзі Сиюті, 1968, стор. 286.
Ціна $10.00 з пересилкою.
Мешканців Ню Джерзі обов'язує 6% продажного податку

Замовляти

Svoboda Book Store
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

МАЄМО НА СКЛАДІ

ПРАВОПИСНИЙ СЛОВНИК Г. ГОЛОСКЕВИЧА

Близько 40.000 слів, видання дев'яте, Ню Йорк, 1966, стор. 451. Ціна 15.00 дол. за примірник і один долар за пересилку. Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни 6% продажного податку

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і цілою Українською Громадою, що в суботу, 31-го грудня 1988 р. відійшла несподівано у Вічність на 75-му році життя

наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.

Святослава Жуковська з дому Біляк

ПОХОРОНЕНА з церкви св. Йосафата у Воррен, Миш. на цвинтарі Божого Гробу

У глибокому смутку:
дочка — РЕНАТА з мужем д-ром ОРЕСТОМ ГОРОДИСЬКИМ і дітьми СОНЕЮ, МИРОНОМ і МІЛЕЮ
сестра – ІРЕНА з мужем д-р ЗЕНОНОМ МИХАЙЛЮКОМ з Родиною
брат — д-р РОМАН БІЛЯК з Родиною
стриєчна сестра — ВОЛОДИМИРА з мужем д-ром АНДРІЄМ МАЦЮРАКОМ
родина —
МИРОН ЖУКОВСЬКИЙ
д-р ОЛЕКСАНДЕР і СЛАВА ҐУДЗЯК з Родиною

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Український науковий світ...

(Закінчення зі стор. 1)

Крім згаданих тут була теж ще низка сесій, які частинно заторкали українську проблематику. Тут слід згадати сесію п.з. „Царсько-російська і совєтська мовна політика — порівняльна перспектива", яка включала трьох українців: Ярослава Білінського з Делаварського університету, який був предсідником, Ореста Субтельного, який прочитав солідно підготовану аналітичну доповідь про мовну політику в Україні в 1905-1933 роках; а Роман Сольчаник з „Радіо Свобода" (М (Мюнхен) служив дискутантом; до речі Р. Сольчаник виступив теж у сесії, що її **спонзорувала Асоціяція** для дослідів національностей СССР і Східньої Европи, із доповіддю про національності у Совєтському Союзі. Інші науковці-українці, які виступали з українськими темами на різних сесіях були: Марта Богачевська-Хомяк читала доповідь про українських православних жінок в царській Росії XIX століття; Іван Коропецький з Темпл університету проаналізував вклад українського економіста Туґана-Барановського в міжнародну економіку, а Тарас Гунчак з Ратґерс університету подав огляд гласности і перебудови в Україні. У цьому контексті слід відмітити, що предсідником цілого комітету, що організував конвенцію був Василь Дмитришин з Портленд університету, якого особистий вклад праці та енергії дуже причинився до успіхів конвенції.

Між українськими сесіями вибилася своєю контро**версійністю дискусія про** лемків, у якій, між іншими, **взяли участь такі професори**: Петро Потічний МекМастер університету в Канаді, Оксана Грабович з УНІГУ, два польські вчені з Ягелонського університету, М. Хросніцький й А. Зємба, і П. Маґочий, твердження якого, що лемки творять окрему націю, віддільну від української, викликало жваву дискусію.

З уваги на велике число українських вчених і на різнородність їхніх ділянок, дуже важко проаналізувати чи навіть згадати їх усіх, а особливо тих, що виступали в сесіях присвячених неукраїнській тематиці. Як приклад можуть послужити виступи проф. І. Решетара і Я. Білінського у сесії на тему „Горбачов і Захід".

Немає найменшого сумніву, що українські науковці зробили поважний вклад в цю конференцію, але її специфічне обличчя, її так би мовити суть, що відрізняла цю конвенцію від попередніх, це участь совєтських вчених і акцент у сесіях на політику Ґорбачова. **При тому треба теж взяти до уваги, що на Гавайських островах є ще сліди царсько-російської присутности з минулого століття і що басейн Тихого океану, в якому знаходяться Гаваї, втішається цілком природно, величезним зацікавленням зі сторони Совєтського Союзу.** Це мабуть і були причини, які спонукали совєтів вислати таку поважну делеґацію на цю конвенцію. Цікаво застановитися, як саме поводяться совєтські вчені на таких міжнародних конгресах. Тут перш усього слід відмітити, що помимо гласности і перебудови, які безперечно внесли більше духу свободи в совєтський академічний світ, совєтські науковці виступають дальше як колектив, а не як індивідуальності. Що більше, совєтські вчені причиняються до скріплення і поширення мильного погляду який вже від давна панує на Заході, що мовляв СССР і Росія це одне й те саме. Наприклад, зі згаданих 24 представників совєтської науки, що прибули до Гонолюлю, не було ані одного з України чи іншої неросійської республіки, всі вони з таких міст: Москва, Ленінград, Хабаровск, Владивосток. Панує тут не тільки одна ментальність, але й одна національність, одна культура, що не є добре, ні для Заходу, ні для Совєтського Союзу. При чому треба визнати, що совєтські науковці добре говорять англійською мовою і навіть вміють використати того роду форуми для своєї справи. Це дуже добре виявила одна сесія, що нею провадив В. Дмитришин, назва якої була: „Совєтський Союз і Тихий океан". Під час дискусії совєтські учасники старалися звалити вину за різні **непорозуміння між** СССР і Японією на ЗСА і закидали американським науковцям, що вони, мовляв, заливляються на совєтів дуже шабльоново через призму стереотипів. Ці арґументи переконливо відкинув предсідник В. Дмитришин, звертаючи увагу, що зміни в політиці Совєтського Союзу постали тільки недавно і що годі вимагати щоб західній світ беззастережно вірив совєтам. До речі, цього роду сесії притягали людей, що свідчить про велике зацікавлення Совєтським Союзом в американському академічному світі.

Варта теж згадати участь росіян Америки в цій кон**венції. Як відомо, російські** впливи в цій організації славістів ААА СС дуже великі — тільки минулого року на конвенції у Сан Франсіско, як із жалем відмітив професор В. Дербішаєр з Ратґерс університету, кажучи: „Ми не славісти, ми русисти", — і тому можна би припускати, що російська тематика домінує того роду з'їзди. До певної міри це правда, особливо якщо іде мова про російську літературу і мову, хоч і тут на сесіях важко побачити більше ніж 10-12 осіб. Знову ж якщо іде мова про російську літературу в ЗСА та про життя росіян у діяспорі, то учасників буває мало. Прикладом може послужити сесія п.з. „Російська Америка **і Тисячоліття Київської Руси**", у якій взяли участь п'ять панелістів-доповідачів, **а на залі, включно з** автором цих рядків, було шестеро душ. До речі, майже усі того роду сесії цілком поминають Україну й українську культуру. Звичайно, так як це подано нагорі, сказано що йде мова про „Київську Русь", а зараз же після того вся термінологія переходить на „Раша і рашен". Стара царська російська еміґрація і її нащадки, виглядає, ще досі не можуть **себе змусити признати факт** що Україна існує і що українознавчі студії в ЗСА є на рівні зі студіями інших слов'янських народів, а якщо іде мова про Канаду, то можна ствердити, що україністика переважає там не одну дисципліну.

Відрадним є явище, що Україну, а головно УКЦеркву дуже часто згадується на різних форумах, де розглядається сучасні події в СССР. Так, наприклад, у рамках гавайської конвенції зорганізовано (вже там на місці, бо у програмі ця сесія не була зазначена) **сесію про балтійські республіки**, на якій доповідали представники Литви, Латвії і Естонії. Впродовж цілої сесії українську проблематику порушувано дуже часто, так що навіть кількакратно висловлено **жаль, що до дискусії не запрошено представника українців.**

Кінчаючи цей репортаж слід відмітити, що участь українських **науковців** у того роду міжнародних конгресах не тільки дуже побажана, але й конечна. Зі зроблених спостережень можна бачити, що є чотири різні способи, якими можна брати участь у того роду подіях: 1) організувати сесії, що є всеціло присвячені українській проблематиці, так як це зробило НТШ, зорганізувавши **сесію про** Хрищення Руси; 2) виступати індивідуально у сесіях, що не є всеціло присвячені українознавству, але де українська тематика є порушена; 3) брати участь у сесіях непов'язаних з українською тематикою, але відмітити там своєю участю українську приявність і 4) брати участь у дискусіях на різних сесіях, стараючись нав'язати (якщо це природно і органічно можливо) дискусію до української справи. У всіх випадках справа вимагає розумного та добре підготовленого наукового виступу і, приглядаючись до молодшої ґенерації українських науковців зі Заходу, можна навіть мати надію, що й у майбутньому українська справа буде гідно заступлена на різних наукових з'їздах по всьому світі.

ШИРОКО ВІДОМИЙ незалежний лицарський орден св. Івана з Єрусалиму, Родосу та Мальти вирішив, що для відзначення свого 900-ліття в січні 1989 року цей орден дасть Хрест заслуги спеціяльної кляси президентові ЗСА Роналдові Реґенові. Пітер Ґрейс, голова 1,500-членного ордену в ЗСА, сказав, що „надається цей Хрест заслуги йому за його намагання в обороні життя, тобто проти абортів, впродовж його урядування". Президент Р. Реґен буде першим президентом ЗСА, що одержить таке відзначення від цієї римо-католицької філантропічної організації.

Чи в СССР...

(Закінчення зі ст. 2)

ша, просто хвороблива, масакра відбулася в 1937 році, коли розстріляли маршала Тугачевського.

Чи маршал Тугачевський був винний в „Бонапартизмі", тобто, чи він плянував захопити владу в Совєтському Союзі в свої руки? Майже напевно ні — твердить Мяґков, хоч Сталін міг побоюватися, що він міг таке плянувати. Так звані „Стойко" документи, найдені в німецьких архівах, виявляють велике непорозуміння між партією і військовиками кілька років раніше, але деякі провідні дослідники цієї справи (Іван Дзяк) у своїй студії „Чекісти") відкидають ці документи, як совєтські фальшивки.

Сьогодні совєтські знавці твердять, що Тугачевського з наказу Сталіна розстріляно. Він не плянував „Бонапартизму". Рівно ж 20 років пізніше, коли в 1957 році Хрущов позбавив Жукова його маршальського чину, тоді також не було жодного заговору. Маршал Жуков тільки поводився трохи бундючно, чого був налякався Хрущов.

Як досі, велетенські суми бюджету, призначувані на міністерство, все ще є незмінні. Чи це є 15 до 17 відсотків, як що це свідчить Американська розвідча аґенція, всіх державних видатків, справи не міняє. Деякі американські знавці твердять, що совєтська економія не є „в застої", як це говорить Ґорбачов, але що вона постійно погіршується. Щодо розподілу витрат, видатки на оборону правдоподібно зросли до 35 відсотків. А це означало б, що мілітаризована совєтська система витрачає вісім до десять разів більше на військо, моряків, летунів і зброю, як на здоровляні цілі.

У той час, коли позики і кредити зі Заходу пливуть до Москви, генеральний секретар і президент, Міхаіл Ґорбачов, навіть не натякає, що він думає в майбутньому зменшити видатки на військо. Але заявив нещодавно він в одній із своїх промов, виголошеній перед комсомольцями, що він плянує скоротити час військової служби з двох на півтора року. Західні знавці ставлять собі питання: чи це має бути початок зменшення видатків на оборону?

Але якщо Ґорбачов піде задалеко в контролю зброєння, — пишуть західні спостерігачі, і військовики стануть побоюватися, що Америка буде мати можливість стати мілітарно сильнішою як Совєтський Союз, друга можливість не виключена. Це не буде справжній військовий переворот, але перебрання влади невдоволеними військовиками і партійними противниками запланованих реформ Ґорбачова. Кожний режим, який виникне після такого перебрання влади, запровадить строгу дисципліну в країні. Гласність, тобто свобода друку і слова, буде скасована. Західні банки, які позичили більйони Москві, переконаються вже не перший раз, що вони зробили дурницю. Щодо перебудови, то мілітарно-цивільна команда в Кремлі також переконається, що економіка не може успішно розвиватися за тоталітарного режиму.

Передбачувана міжнародна ізоляція, яка наступила б, якби військовики перебрали владу в Москві, промовляє дуже сильно до противників Ґорбачова, щоб вони цього не робили. І він, Ґорбачов, це добре знає. Загроза можливости перебрання влади військовиками в СССР ясно підтверджує, що, — як пишуть західні критики комунізму, — комуністична система не є до зреформовання, та що ленінська тиранія мусить загинути.

Коли б совєтська система в Москві розпалася, — твердять західні знавці — тоді настала б можливість, що владу захоплять військовики. Але вони, пишуть, що навіть тоді справжній „Бонапартизм" не наступив би. В мілітаризованій партійній державі жоден один військовик не відважиться захопити владу, як це зробив Наполеон І чи ІІ, жодна Директорія, жодна друга імперія не передбачається. Якщо якийсь совєтський військовик відважився б на щось таке піти — він швидко скінчив би так, як Тугачевський.

А все ж таки захоплення влади військовиками в комуністичній імперії можливе. Неможливе сталося б можливим тоді, якщо б внутрішня ситуація в ній вийшла в з-під контролю. Трудно сказати, — пишуть західні спостерігачі, — чи теперішні хвилі неспокоїв, які проходять під сучасну пору в Москві, є серйозною появою, а чи тільки відголосом гласности? Правдоподібно щось трохи з обох. Там тепер проявляються національні стремління поневолених народів, як рівно ж сердитість людей, які побачили, що „соняшна майбутність" ніколи не настане.

У Східній Европі також неспокійно. Польща находиться у великих внутрішніх і економічних клопотах. Мадярські реформи дійшли до лінії, за якою режим перестає бути комуністичним. У Чехо-Словаччині наслідки „Празької весни" в 1968 році все ще відчуваються. Болгарія, як увесь час, є властиво 16-ою совєтською республікою. Румунія є надалі сталінською потворою. Східня Німеччина виглядає досить спокійною. Гонеккер, комуністичний лідер Східньої Німеччини добре почувається, коли з другої сторони колючих дротів володіє канцлер Коль. Юґославія, хоч не є частиною совєтської імперії, але вона все ж є добрим показовим прикладом розвалу комуністичної системи. Кожний проминувший день в Юґославії підтверджує правдивість тверджень дисидента Мілована Джіласа та зменшує посмертну славу маршала Тіта.

Чи „Доктрина Брежнєва" все ще є важною? — ставлять питання спостерігачі на Заході. Рішивши окупувати Чехо-Словаччину Брежнєв твердив, що він це робить ради оборони справи соціялізму. Ґорбачов досі ані не підтвердив, ані не відкинув цієї доктрини. Якби він її підтвердив, то це виглядало б смішно: бо, як можна ідеологічно збанкрутована імперія накидати свою збанкрутовану ідеологію на неспокійні провінції?

У тій швидкозмінливій ситуації, загальна зміна порядку в Совєтському Союзі є дуже можлива. В такій ситуації можливість ч. 2, може розвинутися в можливість ч. 3. Команда є партія військо, захопивши владу від Горбачова і Яковлева, може відкинути Ленінську систему, як застарілі, здискредитовані мрії, і захотять випровадити Москву назад до старомодного, московського націоналізму.

І якраз у світлі таких можливостей, — пишуть політичні спостерігачі Заходу, — новообраний президент Америки Джордж Буш, і його европейські союзники, повинні добре подумати про теперішню немудру моду — „допомагати" Ґорбачову у його перебудові.

БІЛИЙ ДІМ І ДЕПАРТАМЕНТ справедливости підготовляють документи для скасовання судових викликів, що їх одержали президент Роналд Реґен і віцепрезидент Джордж Буш від оборонців підполковника Олівера Норта, для свідчень в його обороні. Як відомо, підполковника О. Норта судитимуть за конспірацію пов'язану з Ірано-контра аферою, а розправа має розпочатися 31-го січня ц.р. З огляду на те, що президент Роналд Реґен відмовився від помилування підполковника О. Норта, деякі експерти правосуддя твердять, що судові виклики для Президента і Віцепрезидента це тільки свого роду стратеґічні потягнення оборони . Інші твердять, що це спекулювання оборони вжити відмову зізнань і видачу важливих документів на скасування розправи на базі несправедливости.

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA
Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road Kerhonkson New York 12446
914-626-5641
A Year Round Resort

Найкращим різдвяносвяточним подарунком для вашої дружини буде
ПРОВЕСТИ РІЗДВО ХРИСТОВЕ
з ріднею і приятелями
на СОЮЗІВЦІ!
Прибутьте на Союзівку і святкуйте з нами!
Від 6-го до 8-го січня 1989 р.

Спеціяльна оплата — 100 дол. від особи включає традиційний Святий Вечір, на день Різдва снідання і обід, прийняття з вином і сиром та вечерею, на третій день снідання й обід, як і всі податки і за обслугу.

Приймається резервації враз із депозитом по 25.00 дол. від особи.

Оплата за саму Св. Вечерю — $15.00 від особи

КРАМНИЦЯ СОЮЗІВКИ є відкрита цілий рік
Маємо великий вибір цікавих подарунків під ялинку, як і на різні оказії.

УПРАВА СОЮЗІВКИ

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ
у щоденнику „Свобода" та у "Ukrainian Weekly"

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки	$ 6.00
1 інч через одну шпальту — за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.)	$10.00
Оголошення на 8 шпальт, без огляду на їх зміст по за кожний інч (1 інч x 8 шпальт)	$10.00

Якщо до оголошення включається знимку — коштуватиме додатково

Фоторепродукція на одну шпальту	$ 8.00
Фоторепродукція на дві шпальти	$10.00
Фоторепродукція на три шпальти	$12.00

Оголошення на чергове число мусить впинути до Адміністрації 2 дні перед появою числа

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ UKRAINIAN WEEKLY (НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ)

1 інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки	$10.00
1 інч через одну шпальту — за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.)	$20.00

Оголошення на чергове, недільне видання, мусить впинути до Адміністрації **до ПОНЕДІЛКА**

Телефонічно оголошень НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ, тільки КЛЕПСИДРИ

Посвідки заплачених рахунків за оголошення висилаємо тільки на спеціяльне прохання.

ЛІСОВІ ЧОРТИ
1922-1945

Ювілейний Історично-мемуарний збірник накладом Великого Племени Лісових Чортів (3-ій Курінь Уладу Пластунів Сеніорів і 3-ій Курінь Уладу Старших Пластунів) в Австралії, Арґентині, Канаді, Німеччині і ЗСА.

Перший з двох томів.
За редакцією **пл. сен. Романа Барановського ЛЧ**

Люксусове видання в твердій оправі.
Книжка, що її створили дружба, любов і сантимент є графічно оформлена з величезною кількістю світлин і мап.

Тут зи знайдете історію Лісових Чортів, працю поодиноких членів та цілости Куреня в громадському та політичному житті в добі поміж двома світовими війнами, діяльність у тайному Пласті, опис мандрівок „Лісових Чортів" в Карпати та Полісся, пластові табори, жартівливі пригоди, традиційні львівські костюмові забави, курінний кодекс, курінні вірші і пісні та багато іншого. В останній частині список тих, що відійшли на „Вічну Варту" з світлинами покійних членів та коротким життєписом.

Замовлення разом з оплатою, в сумі 28.00 дол. плюс 1.60 дол. за пересилку, висилати до:

Jurij Dac ЛЧ
111 Oakland Road, Maplewood, N.J. 07040

Чеки виписувати на: Lisovi Chorty c/o Jurij Dac

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи"
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302
Прошу змінити мою адресу:
„Свободи" ☐ „Українського Тижневика" ☐ „Веселки" ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:
Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

Моя НОВА АДРЕСА така:
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00.

A Thousand Years of Christianity in Ukraine

Вже появилася книга
A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE
„ТИСЯЧА РОКІВ ХРИСТИЯНСТВА НА УКРАЇНІ"
(англійською мовою)

Хронологія Християнства на Україні від 1-го століття до 1988 року. Великий формат, багато фотографій і ілюстрацій (також кольорових), тверда обкладинка, люксусовий папір. Видання Смолоскипу і Краєвого Комітету Тисячоліття Християнства на Україні у США, 1988, Балтимор, стор. 312, ціна 50.00 дол.

Набувати у книгарні Свободи.
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує додати до ціни 6% стейтового податку.

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
So. Bound Brook Monument Co.
45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07060
РАЇСА ХЕЙЛИК, власник
(201) 647-7221 ■ (201) 647-3492
ПРИЙМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ І СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, МАРМОРІВ І БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, Н. ДЖ. ТА ІНШИХ ЦВИНТАРЯХ В ЗСА

ARKA Company
DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550
НА РІЗДВЯНІ СВЯТА: КУТЯ, МАК, ГРИБИ, СВЯТОЧНІ КАРТОЧКИ, КОЛЯДИ (касетки — платівки). ВИСИЛАЄМО ПОШТОЮ.

● HELP WANTED ●

ПОШУКУЄМО ЖІНКУ
до домашньої праці і до опіки над двома дітьми шкільного віку, Livingston, N.J. Тел. по 7-ій год. веч.
(201) 992-0726

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue
CLIFTON, N.J.
Phone: (201) 772-1880
Funeral Director
Chapels available throughout the Metropolitan Area